

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SLOVENSKÁ
ŽIVOTNÉHO AGENTÚRA
PROSTREDIA
SLOVAK ENVIRONMENT AGENCY

ZNEČISTENÉ ÚZEMIA 2017

Štrbské Pleso | Slovensko | 16. – 18. 10. 2017

contaminated-sites.sazp.sk

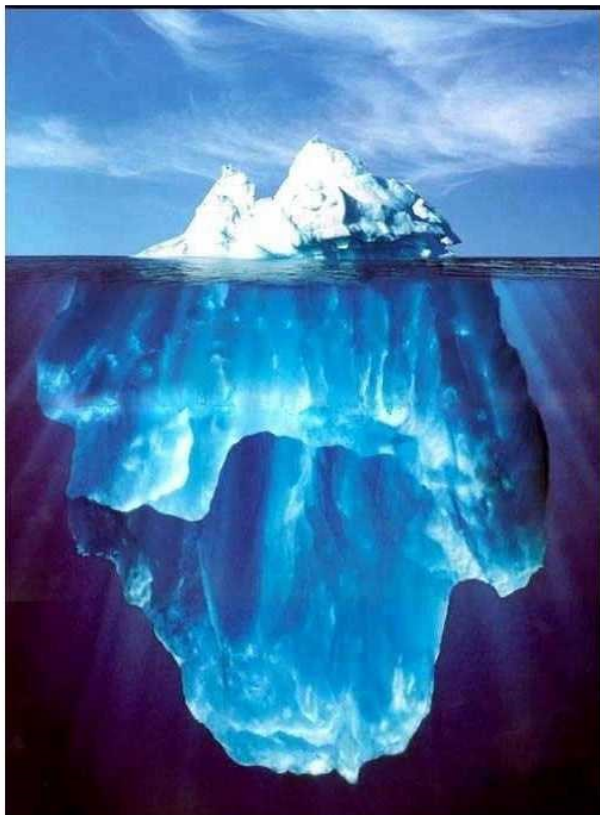
VYUŽITÍ KOMBINOVANÝCH REMEDIAČNÍCH POSTUPŮ PRO ČIŠTĚNÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ SE ZŘETELEM NA MIKROPOLUTANTY

Martina Siglová, Petr Beneš

[EPS Slovensko, s.r.o., Vlčkovce 110, 919 23 Vlčkovce, SK, eps@epsslovensko.sk](mailto:eps@epsslovensko.sk)

[EPS biotechnology, s.r.o., V Pastouškách 205, 686 04 Kunovice, CZ,
eps@epsbiotechnology.cz](mailto:eps@epsbiotechnology.cz)

contaminated-sites.sazp.sk

- **Mikropolutanty**
toxické, persistentní a bioakumulativní látky s negativním vlivem na ekosystémy, živé organismy, případně zdraví člověka

Koncentrace - od ng do μ g

Problematika mikropolutantů

- Relativně nová – citlivější analytické metody
- Směrnice 2013/39/EU, která se zabývá popisem prioritních látek v oblasti vodní politiky, které se jeví jako problematické

**dikofol (pesticid),
perfluoroktansulfonová kyselina+deriváty
(insekticid),**

**chinoxifen (pesticid),
heptachlor (insekticid),
alonifen (herbucid),
bifenox (herbucid),
cybutryn (mikrobiocid),
cypermethrin (insekticid),
dichlorvos (fumigant)
terbutryn (herbucid)**

**hexabromcyklododekany (bromované
zpomalovače hoření),**

**diklofenak (nesteroidní protizánětlivé léčivo),
17-beta-estradiol a 17-alfa-ethinylestradiol (látky
pocházející z hormonální antikoncepce)**

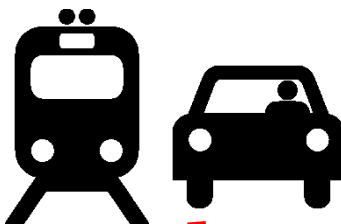
„Zdravý určitě nejste, protože dnes už je medicína tak pokročilá, že zdravý člověk neexistuje.“

Mikropolutanty

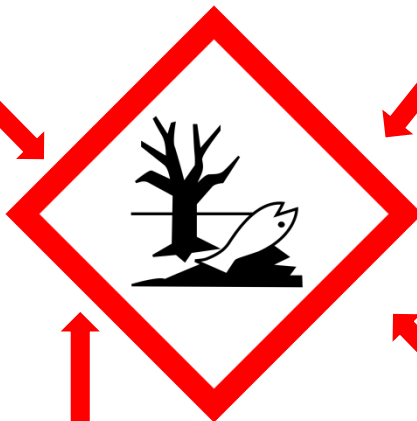
Kvalita podzemních a povrchových vod

Přípravky k ochraně rostlin, veterinární léčiva

Léčiva, diagnostické látky

Velmi různorodé typy chemikálií

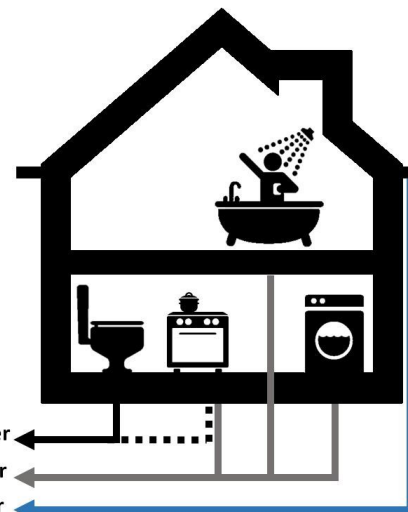
Pharmaceuticals, Hormones

Black water

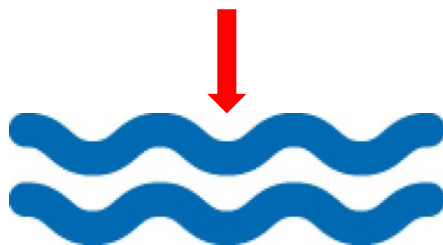
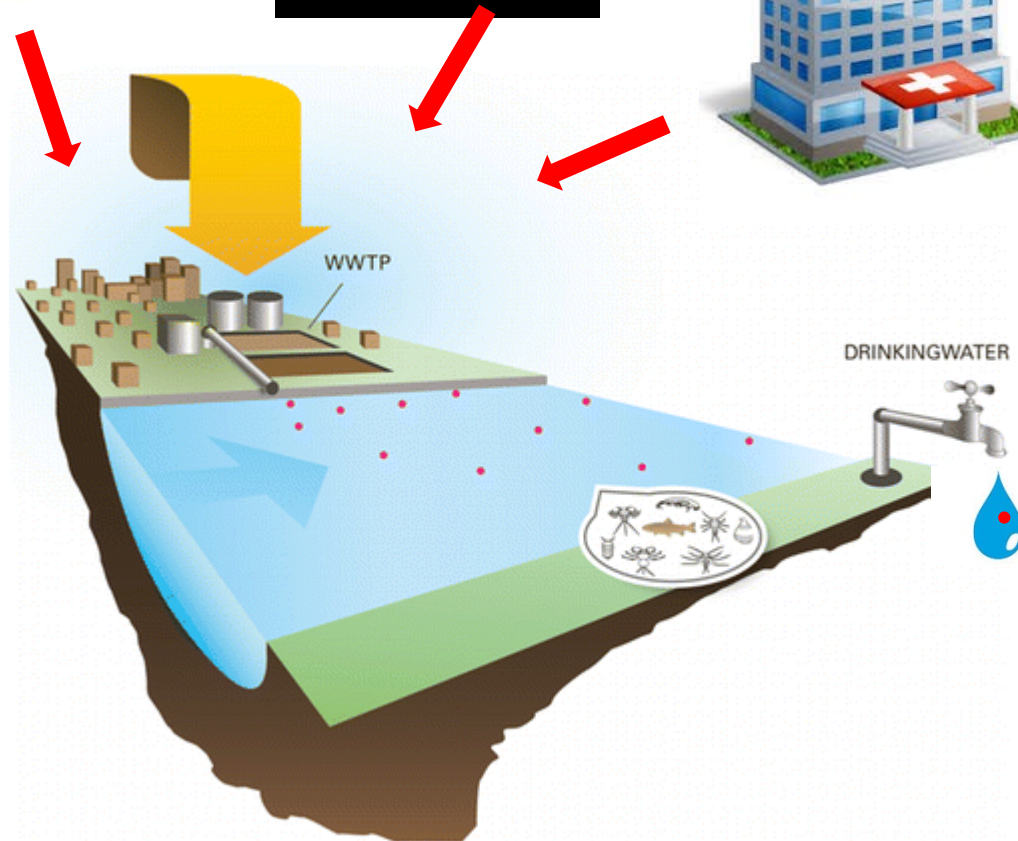
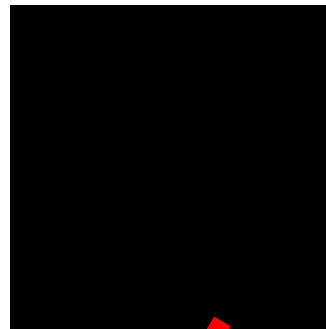
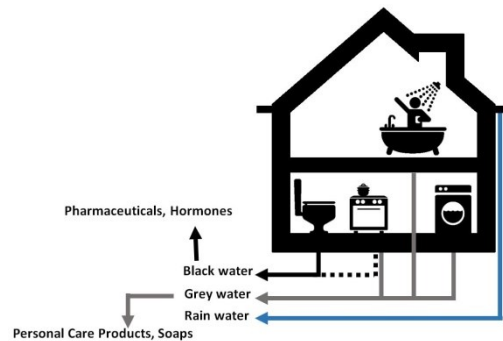
Grey water

Rain water

Personal Care Products, Soaps

Úpravny pitných vod

Odstraňování mikropolutantů na ČOV

• Současné konvenční ČOV

- Hygienizace vod z hlediska patogenních a koliformních mikroorganismů
  - Snižují koncentrace organických rozložitelných látek
  - Snižují koncentrace sloučenin N a P
- ✓
- Zhruba 50-80% org. mikropolutantů prochází ČOV nebo se sorbuje na kal
  - Kaly jsou využívány v zemědělství
  - Skupina degradabilních mikropolutantů je rozkládána na neznámé látky
- ✗

• ČOV v budoucnosti

- Dovybavení tzv. kvartérním dočišťovacím stupněm
- Změny v kalovém hospodářství ČOV

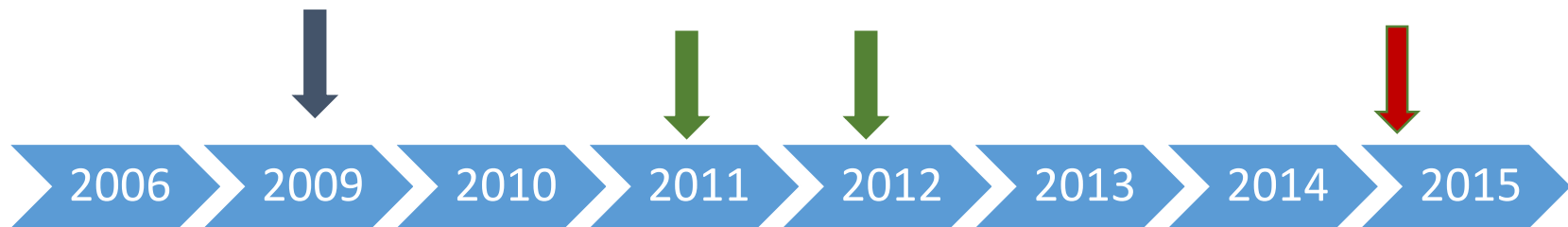
Švýcarská strategie

Zahájení projektu IMPLEMENTACE na Vybrané ČOV

- 2015-2040
- kombinace ozonizace a granul. aktivního uhlí
- 120-130 ČOV z 650 (50 % OV)

Vyjasnění kritérií,
která
se budou na
CH - ČOV měřit

Hledání možností financování,
včetně legislativních opatření

- Strategie Micropoll - OMP**
pocházející z odpadních vod
- 2006-2011
  - zacíleno na povrchové vody
  - 10 mil. CHF
  - přehled o situaci - místopis
  - přehled o typu a osudu OMP

Jednání
s provozovateli ČOV
????? ↓ ?????

Vyřešení finančních otázek

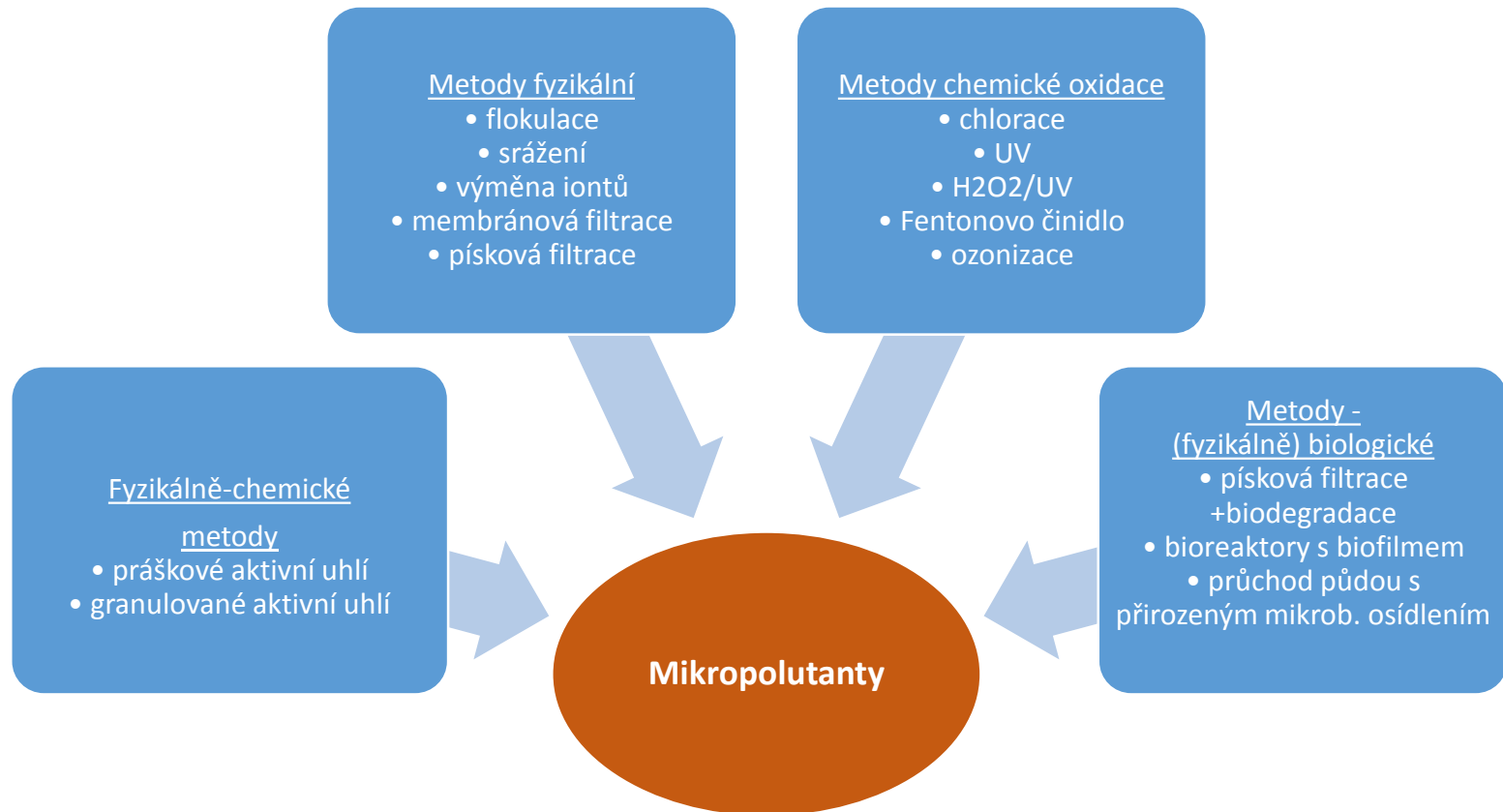
- zavedení nového poplatku z OV
- přijato parlamentem
- max. 9 CHF na obyvatele/rok

Výběr metod pro odstraňování mikropolutantů - kritéria

- **Spotřeba energie, náklady** (např. odkdy se vyplatí z hlediska velikosti ČOV a množství čištěných vod, o kolik stoupne spotřeba energie, kolik Kč/m³)
- **Účinnost metody** na snížení koncentrace mikropolutantů /účinky a vliv na kvalitu ošetřených odpadních vod (např. snížení konc. OMP v %, tvorba nebo absence relevantních produktů rozkladu s tox. vlastnostmi apod.)
- **Technologie a operace** (spolehlivost, náročnost na obsluhu, možnost vkomponování nové technologie do stávající, životnost, zpracování vzniklých odpadů atd.)

Možnosti odstraňování mikropolutantů

Biologické metódy

- mikrobiální rozkladné procesy buď aktivovaného kalu alebo špecializovaných Mo
- fyto-remediácie, konkrétne zejména rhizofiltrácie

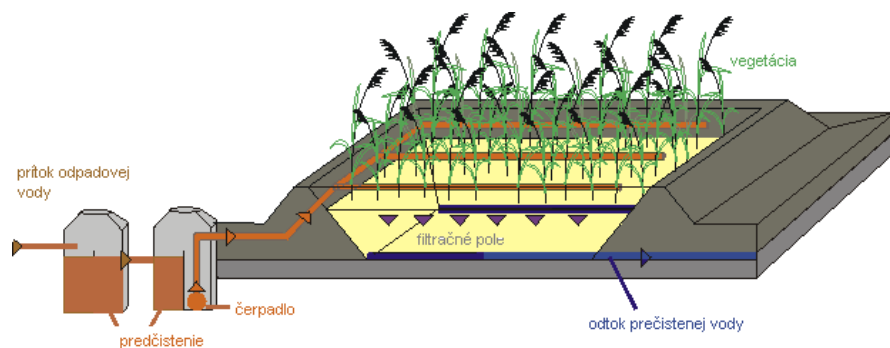
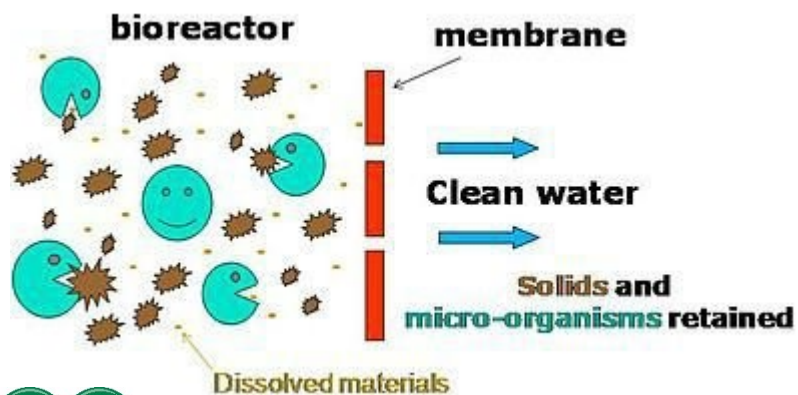
Biologické procesy na ČOV:

- stáří kalu v aktivaci
- biodostupnosť mikropolutantu
- oxidačnĕ-redukčnĕ podmĕnky prostředĕ
- sorpce (jako kompetičnĕ proces)
- celkové uspořadání technologie
- pH

??

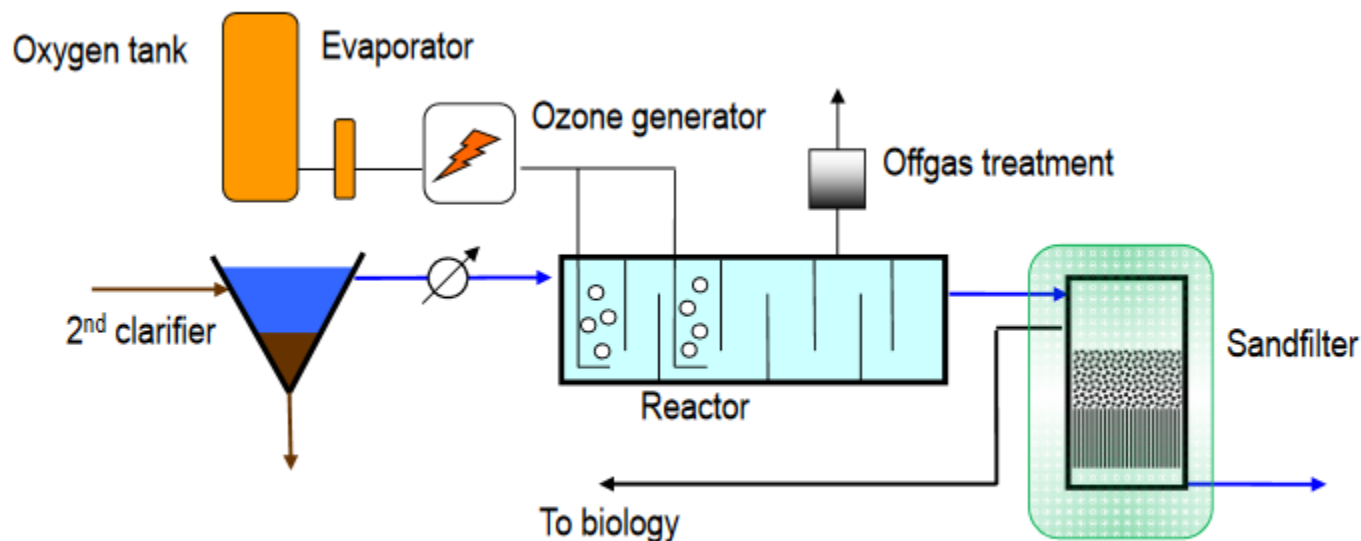
Rhizofiltrácie:

- zejména kořenové čistírny
- velmi dobré výsledky z hlediska OMP
- nĕzké provoznĕnĕ náklady
- sorpce (jako kompetičnĕ proces)
- celkové uspořadání technologie
- pH

Ozon a další oxidační procesy

- typ oxidantu (např. O_3 , H_2O_2 iniciovaném UV zářením, Fentonovo činidlo, reakce excitovaného atomárního kyslíku s H_2O v atmosféře)
- značná selektivita vůči některým funkčním skupinám
- struktura kontaminantu, dávka oxidačního činidla a doba kontaktu
- možnost vzniku nežádoucích rozkladných produktů

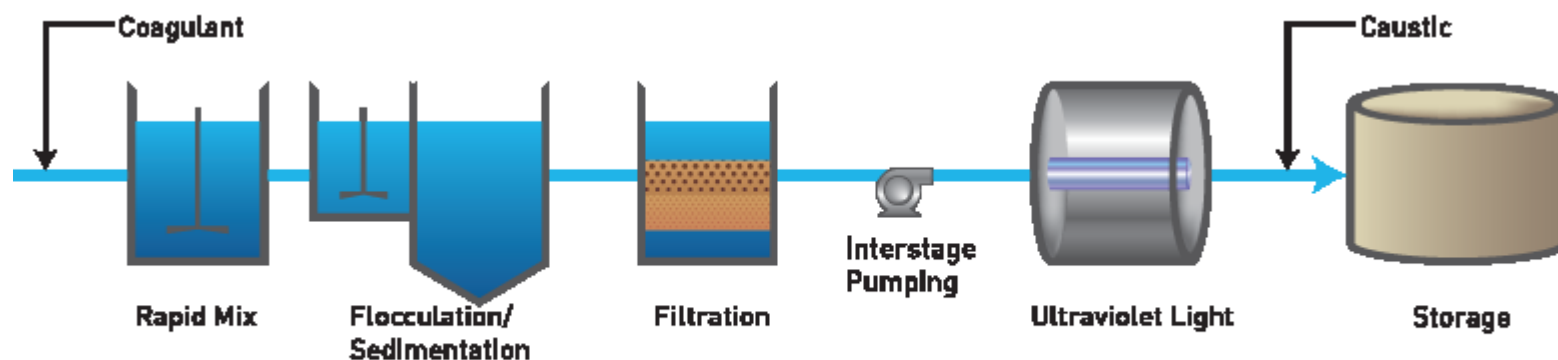

Koagulace

- tradiční koagulační činidla – roztoky hydrolyzujících solí, např. železitých nebo hlinitých, které reagují s vodou na příslušné hydroxidy
- nejeví se prozatím vhodně – nízká účinnost vůči OMP (koncentrace)
- možné řešení – moderní koagulanty např. biopolymery na bázi **chitosanu**

UV záření

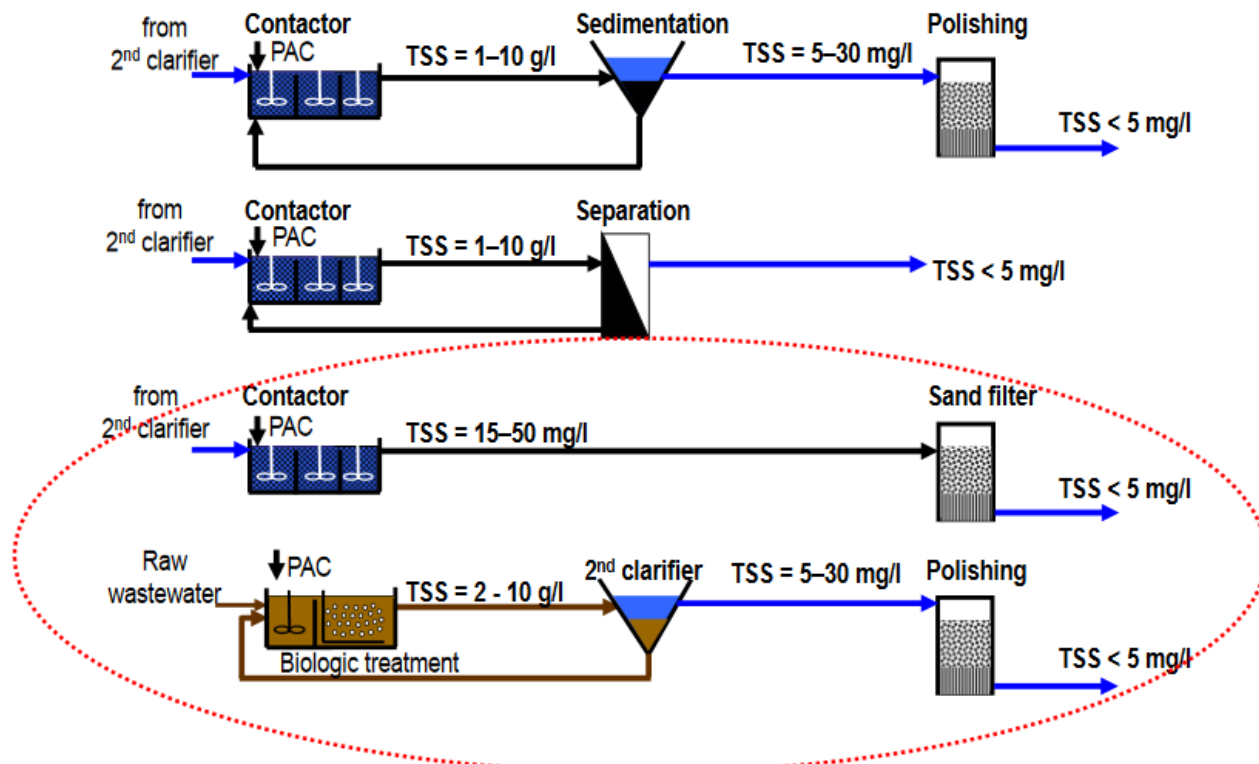
- běžné dávky UV k dezinfekci vody nejsou efektivní vůči OMP
- je zapotřebí zvýšit dávku a obvykle ještě kombinovat s jinou metodou
- možnost vzniku nežádoucích rozkladných produktů

Source: Schendel et al. 2009

Aktivní uhlí

- typ aktivního uhlí (GAU vs. PAU), zrnitost, pevnost zrn, hustota, specifický povrch)
- dávka AU, doba kontaktu, stáří
- polarita, náboj a velikost molekul odstraňovaných sloučenin
- ideálně opakovaná regenerace

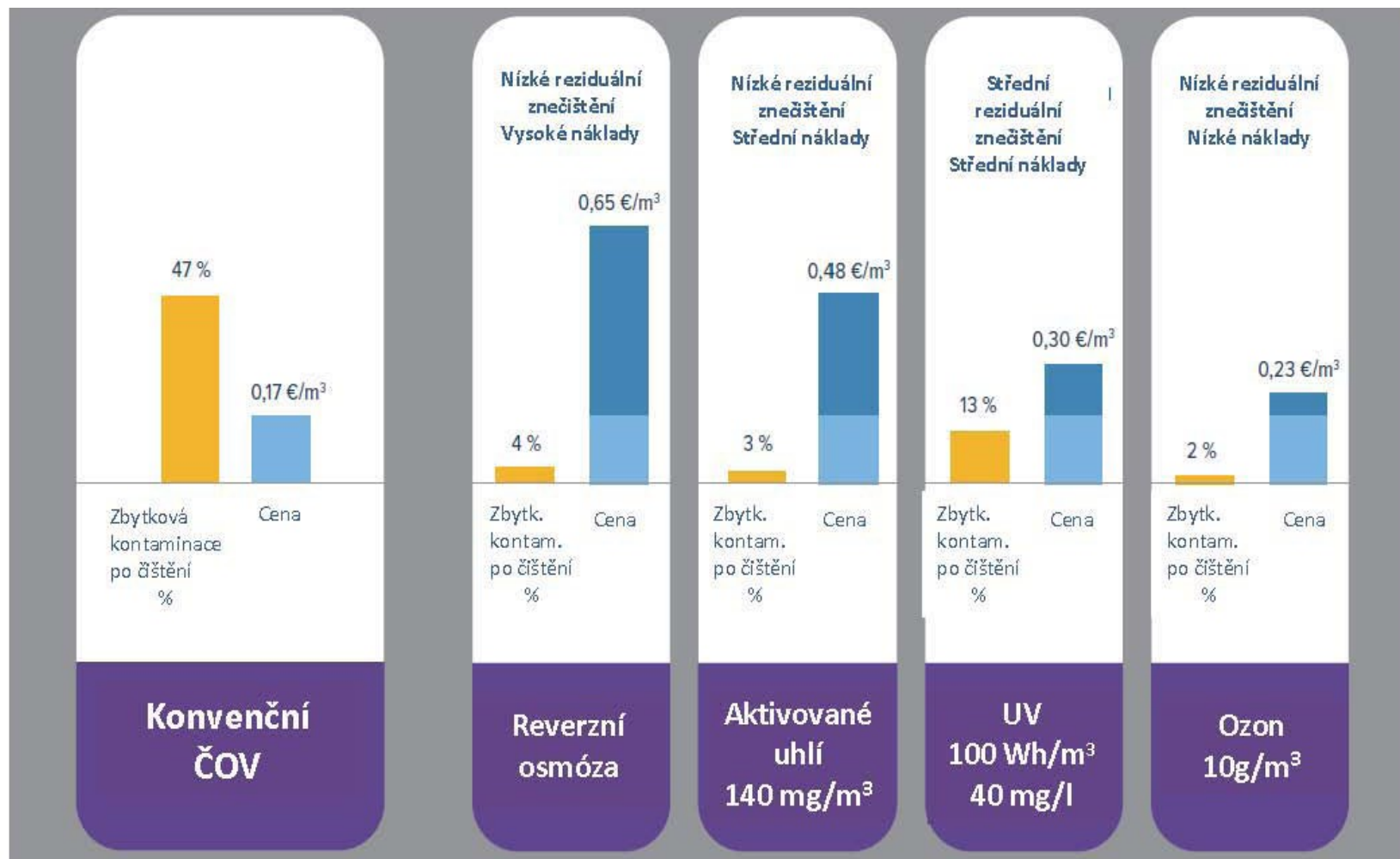

Membránová filtrace

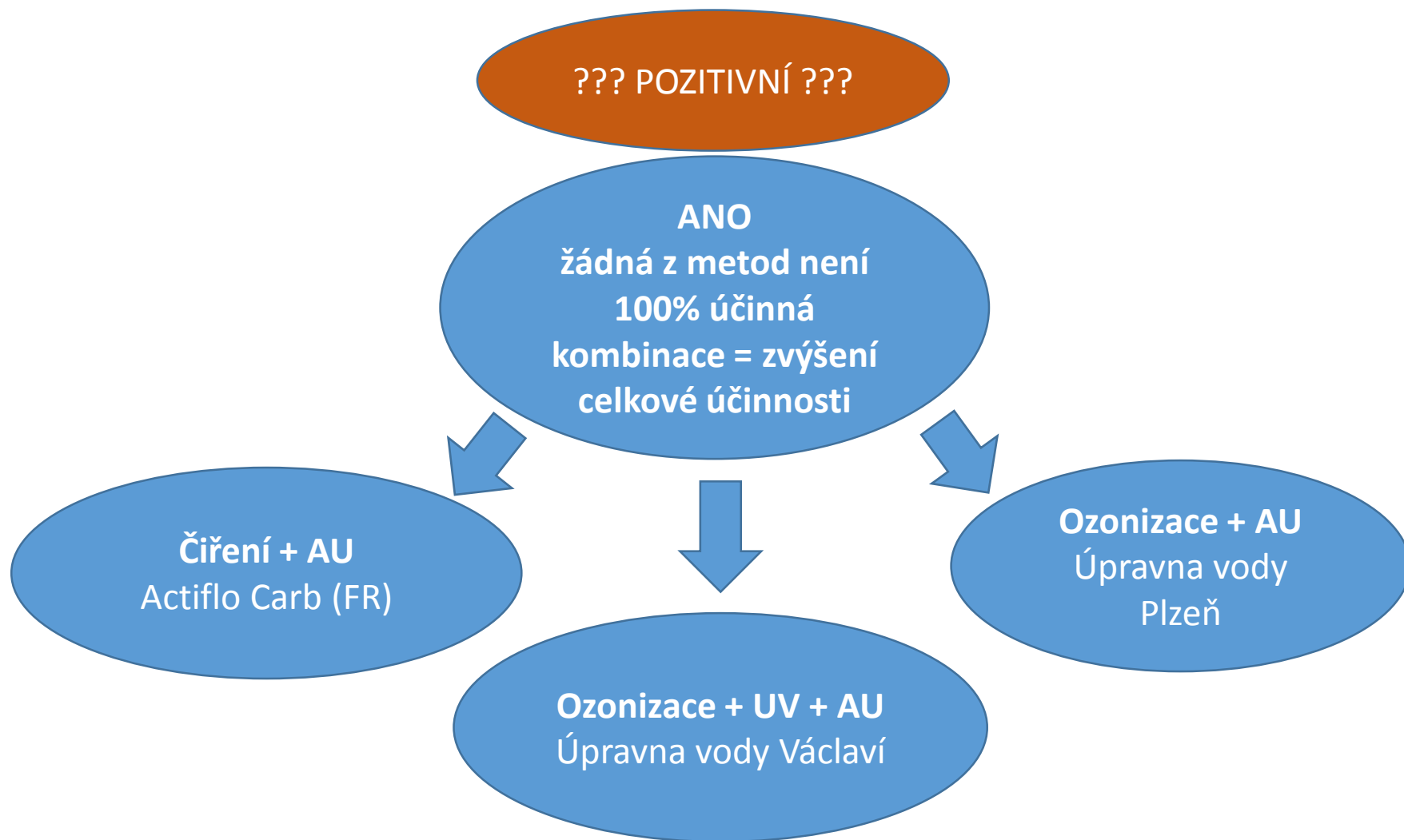
- selektivní propustnost membrán (velikost pórů)
- mikrofiltrace, ultrafiltrace, **nanofiltrace** a **reverzní osmóza**
- vlastnosti kontaminantu (molární hmotnost, náboj, tvar molekuly, polarita a difúzní koeficient)
- vlastnosti membrány (velikost pórů, povrchový náboj a polarita) a její stáří
- vlastnosti vodné matrice (pH, iontová síla, tvrdost, organické látky)
- **funkční, nicméně v současné době ekonomicky nepřijatelné (objemy)**

Porovnání nákladnosti vybraných dekontaminačních metod

Kombinované metody pro odstranění MP

EPS a mikropolutanty

- Zatím v ČR (SK?) není legislativní tlak (mimo pesticidů)
- Skupina EPS chce být připravena
  - Schválená a ověřená bioremediační technologie pro odstraňování esterů ftalové kyseliny
  - Výzkumné projekty:

„Metody dekontaminace a detekce perzistentních chloracetanilidových pesticidů a jejich metabolitů, které jsou legislativně sledované“

„Nanomateriály pro odstraňování OMP z potravinářských matric“

„Příprava biologických sorbentů (chitosan) pro účely péče o životní prostředí“

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

SLOVENSKÁ
ŽIVOTNÉHO
AGENTÚRA
PROSTREDIA
SLOVAK ENVIRONMENT AGENCY

Ďakujem za pozornosť

- Martina Siglová, Petr Beneš
- [EPS Slovensko, s.r.o., Vlčkovce 110, 919 23 Vlčkovce, SK,
eps@epsslovensko.sk](mailto:eps@epsslovensko.sk)
- [EPS biotechnology, s.r.o., V Pastouškách 205, 686 04 Kunovice, CZ,
eps@epsbiotechnology.cz](mailto:eps@epsbiotechnology.cz)

contaminated-sites.sazp.sk

ZNEČISTENÉ ÚZEMIA 2017 | Štrbské Pleso | Slovensko | 16. – 18. 10. 2017